

רשיון גלישה ברשת - Netwise

ערכת הדרכה לפיתוח אוריינות מידע בסביבה דיגיטלית

קונספט הפרוייקט

1. כללי

פרוייקט זה הינו תוצר של פעילות קבוצת NetWise של איגוד האינטרנט הישראלי, במטרה לצמצם את הפער הדיגיטלי בישראל באמצעות הקניית מיומנויות וכישורים לחיים ברשת לאוכלוסיות שאינן יודעות כיצד להשתמש באינטרנט ועל כן נמצאות ב"פריפריה הדיגיטלית" של מדינת ישראל.

מהות הפרוייקט - פיתוח ערכת הדרכה לקורס פרונטלי לשימוש באינטרנט. ערכת ההדרכה הינה מודל הדרכתי גנרי המותאם לאוכלוסייה בוגרת, אולם יש להתאימו באופן ספציפי לאוכלוסיית היעד של הקורס (גיל שלישי, נשים, אנשים עם צרכים מיוחדים וכד').
ערכת ההדרכה הזו מיועדת למדריכי קורסים למגדר הנשי.

2. מטרת הקורס

- הקניית מיומנויות לשימוש באינטרנט ככלי למימוש צרכי הגולשים.
- הקניית כישורי חיים ברשת - התמצאות במרחב הוירטואלי, איתור מידע, הערכת מידע, תקשורת בין-אישית, הבניית ידע.
- הקניית כישורי חיים בסיסים בסביבה ממוחשבת – הכרת ותפעול המחשב האישי (ניהול קבצים, מעבד תמלילים)
- יצירת פתיחות לאימוץ השינויים האישיים, החברתיים והתרבותיים שהאינטרנט הכניס לחיינו.
- הפנמה של הפוטנציאל של הרשת להעצמה עצמית.
- שימוש נבון ברשת בהיבטים של ארגונומיה ואתיקה.

3. קהל יעד

ערכת ההדרכה מיועדת למדריכי קורס "NETWISE-רשיון לגלישה ברשת" עבור קהל קצה של מבוגרים (מעל גיל 30) שאינם מכירים / משתמשים באינטרנט. קהל הקצה הטרונגי במונחי גיל, השכלה, מין, וכד'. אולם, בקבוצות להן יועברו הקורסים תתקיים הומוגניות גבוהה יותר ויהיה בהן מכנה משותף, שיהווה בסיס להתאמת התכנים לתחומי העניין והצרכים הספציפיים של קהל היעד. חוברת זו נכתבה כך שתתן מענה לצרכי נשים.

4. פורמט הקורס ותנאים להעברת הקורס

כללי:

הקורס יועבר בכיתת מחשב, כאשר לכל משתתף תהיה עמדת מחשב בה הוא יעבוד באופן אינדיבידואלי. הקורס יונחה ע"י מדריך.

משך הקורס: 30 שעות לימוד אקדמיות. על פני 10 מפגשים בני 3 שעות כל אחד.

מספר משתתפים: עד 15 איש.

תנאים נדרשים מכיתת המחשב:

1. מחשב לכל לומד
2. חיבור מהיר לאינטרנט
3. מערכת הפעלה windows 98 ומעלה
4. תוכנת שליטה / ברקו להצגת תכנים והדגמות ע"י המדריך
5. מדפסת
6. על המחשבים יהיו מותקנים – netex , flash player , java , shockwave

חומרים:

במהלך הקורס ימסרו לחניכים: CD עם מצגות הערכה, דפי לימוד, תוצרים שהופקו ע"י הלומדים. יש להיערך לכך מראש מבחינת מדפסת תקינה, דפים, דיו, צורב ומדיה לצריבה.

מדריכים:

מדריכי הקורסים יהיו בעלי המאפיינים הבאים:

- שליטה מלאה במחשב, בתוכנות אופיס ובאינטרנט.
- בעלי ניסיון בהדרכת מחשבים למבוגרים.
- בעלי רגישות חברתית ויכולת לאפיין את המוטיבציות והצרכים של משתתפי הקורס.
- בעלי יכולת קריאטיבית להתאמת הקורס לקהל היעד הספציפי (נשים עובדות, אמהות וכד', נשים ערביות וכד').
- בעלי היכרות מעמיקה עם רשת האינטרנט והיכרות טובה על שוק האינטרנט הישראלי (ספקים, חבילות התחברות, ספקי דוא"ל, אתרי אינטרנט וכד').

5. קונספט הדרכתי

למידה בקורס כישורי חיים ברשת תבצע תוך תמהול של שלושה מרכיבים:

1. מיומנות הפעלה של כלים טכנולוגיים (מערכת הפעלה, מעבד תמלילים, דפדפן, תוכנת אי-מייל וכד').
 2. מיומנויות קוגניטיביות – חיפוש מידע, חשיבה מסתעפת, טרנספורמציה של מידע, ארגון וניהול מידע, תקשורת דיגיטלית וכד'.
 3. תכנים – כלכלה, בלויים, תרבות, חדשות, בריאות, התמצאות פיזית, וכד'.
- שני המרכיבים הראשונים הינם מרכיבי בסיס (היינו, הצלחת הקורס תלוי בהשגה שלהם) - מטרתם להקנות מיומנויות וכלים לשימוש ברשת. המרכיב השלישי הינו מרכיב שמטרתו לענות על הצרכים המוטיבציונים המיידים של הלומדים – כלומר על התכנים להיות רלוונטים ללומדים ולהיות בעלי ערך והשפעה מיידים על חייהם. הערך המידי יכול לבוא לידי ביטוי בחיי העבודה, חיי החברה, התרבות והפנאי – כל לומד לפי צרכיו ושיאפוטיו.

העוגן של תהליך הלמידה בקורס יהיו פעילויות פרקטיות כאשר לכל פעילות יש תוצר ממש. לדוגמא – תכנון של יום בילוי בת"א – תוצר: תוכנית לבילוי הכוללת מענה לשאלות איך להגיע, כמה עולה, מתי וכד'

בשל תפקידם המיוחד של התכנים, קיים צורך להתאימם לאוכלוסיות היעד השונות של הפרוייקט וכן לקבוצה הספציפית. ההתאמה תעשה תוך כדי אינטראקציה עם המשתתפים ומעורבות שלהם בקביעת הפעילויות. תוכנית ההדרכה הבסיסית תכלול מגוון פעילויות – פעילויות אלו יהוו פעילויות בסיס. המדריך ביחד עם המשתתפים בקורס, יתאימו את הפעילויות לצרכים ותחומי העניין האישיים של המשתתפים. כך לדוגמא, חוברת מתכונים בקורס לנשים, תהפוך לחוברת פעילויות לשעות הפנאי בקורס לפנסיונרים. כאמור, ניתן גם לבצע התאמות של הפעילויות לתתי קבוצות בתוך הכיתה – כך, למשל בקבוצת נשים חלופות לספר מתכונים יכולות להיות חוברת "עשה זאת בעצמך" לשיפוץ הבית, חוברת פעילויות יצירה עם ילדים, מדריך לטיפול בהורים קשישים וכד'.

כדי לתמוך בקונספט הנ"ל יתקיימו כמה מנגנונים:

- בתחילת הקורס יועבר למשתתפים שאלון תחומי עניין, תחביבים, תחומי עיסוק וכד'.
- בתחילת כל שיעור תתנהל שיחה שמטרתה להציף נושאים שבסיסים יהיה אפשר לבנות פעילויות.
- תתנהל על גבי רשת האינטרנט קבוצת דיון של מדריכים שיעלו לרשת פעילויות שהתגבשו ע"י הקבוצות שלהן וישמשו מדריכים אחרים.

6. מכשולים / קשיים צפויים ופתרונות

קיימים מספר מכשולים שיש לקחת בחשבון בעת פיתוח הערכה והעברת הקורסים בפועל:

מכשול	תאור המכשול	פתרון
פערי אמצעים כיתה – בית	קיים פער בין האמצעים בכיתת הלימוד לבין האמצעים בבית (מחשבים שונים, מערכות הפעלה שונות, תוכנות שונות, ISP וכד'). לחלק מהמשתתפים בקורס אין מחשב וחיבור לאינטרנט בבית.	בתחילת כל שיעור יוקדשו 10 דק' לפתרון בעיות שהמשתתפים נתקלו בהן במהלך השבוע. יש לאפשר למשתתפים שאין להם מחשב בבית, שעות תרגול נוספות במקום בו מתקיים הקורס
המשכיות של תהליכים בין הכיתה לבית	כדי שמשתתפי הקורס יפנימו וירכשו את המיומנויות והידע המועבר בקורס עליהם לתרגל את החומר בזמנם הפנוי בין השעורים.	יש לתת למשתתפים מטלות לביצוע במהלך השבוע ולעודד אותם לתרגל. החומרים והתרגילים שהלומדים ביצעו בכיתה יהיו זמינים להם לתרגול גם בבית ע"י אספקת CD עם המצגות, וקבצי לימוד ומשלוח מטלות באי-מייל.
טכנופוביה	אנשים שלא נחשפו או שלא הצליחו להשתמש במחשב ובאינטרנט עד כה עלולים לחשוש או לחוש חרדה מפני השימוש באמצעים טכנולוגיים. הטכנופוביה ניזונה ממקורות רבים, שהבולטים שביניהם: חרדת הזר והבלתי צפוי, חרדת אובדן שליטה, החרדה מתלות, החרדה מפני היריבות (המחשב יותר חכם ממני), החרדה מהתנוונות והתיישנות, והפחת לדעת יותר מדי.	הגברת תחושת השליטה במחשב. חשיפה הולכת וגוברת ליכולות המחשב והאינטרנט מחד תוך מניעה, ככל האפשר של תחושת הצפה. התמקדות ביכולות המחשב כמענה לצרכי המשתמש.
אינפו – סטרס	מצב של סטרס הנובע מהצפת מידע	הדרך להתמודד עם אינפו-סטרס היא ע"י הפיכת המידע לידע, היינו, איגוד המידע ליחידות מובנות בעלות משמעות. חשוב גם להסביר למשתתפים שהשכחה היא לגיטימית.
שפה וז'רגון	קושי להפנים מושגים חדשים בעיקר כשמדובר במושגים טכניים ובקונספטים שאין להם הקבלה בעולם המושגים הקיים.	לספק למשתתפים מילונים למחשב ולאינטרנט ולהמעיט ככל האפשר בשימוש במונחים מקצועיים שלא לצורך.

7. פורמט העברת השיעור

כאמור כל שיעור יארך 3 שעות אקדמיות. כל השעורים יהיו במבנה הבא.

שיחת פתיחה

חלק א' - המחשב, האינטרנט ואני – שיחה בה יציגו המשתתפים אירועים שהתרחשו בחייהם האישיים, בזמן האחרון, והאם וכיצד הם יכולים להיעזר באינטרנט כדי לפתור את בעייתם, או, לקדם את עניינם. לדוגמא, "רציתי להגיע למקום מסוים ולא ידעתי את הדרך", "קיבלתי דו"ח חניה והייתי צריך לגשת לדואר ע"ח שעות העבודה כדי לשלם אותו".
חלק ב' – כיבוי שרפות - 10 דקות של שיחה חופשית במטרה להציף בעיות, ושאלות שהמשתתפים נתקלו בהם במהלך השבוע. המדריך יענה רק על השאלות שנוגעות לכל המשתתפים.

הצגת מטרות השיעור:

תוצגנה הפעילות/יות בשיעור - תוך אינטראקציה עם המשתתפים וקביעה משותפת של הפעילות שתבוצע בפועל. יוצגו הכלים בהם ייעשה שימוש במהלך השיעור.

תוכן השיעור

לימוד פרונטלי + תרגילים ופעילויות.

סיכום השיעור

1. מתן תמונה כללית של הנלמד במשך השיעור- סיכום השיעור ע"י המדריך
2. הדגשת נקודות עיקריות והזכרתן - חזרה
3. בדיקת כללית של הבנת החומר בקרב המשתתפים
4. קישור לנושא הבא
5. "שעורי בית"

8. זכויות יוצרים

© זכויות היוצרים שמורות לאיגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר)

הנך רשאי להעתיק, להפיץ, להציג ו/או לבצע את היצירה תחת התנאים הבאים:

1. עלייך לייחס את היצירה לבעל זכויות היוצרים – איגוד האינטרנט הישראלי (ע"ר).
2. אינך רשאי לשנות, לעבד או ליצור יצירה נגזרת בהסתמך על יצירה זו, אלא ברשות מפורשת בכתב ומראש מאיגוד האינטרנט הישראלי.
3. אינך רשאי להשתמש ביצירה לצרכים מסחריים. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא ביצירה זו אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב ומראש מאיגוד האינטרנט הישראלי.
4. בכל שימוש חוזר ביצירה או הפצתה, עליך להבהיר למשתמשים את התנאים לעיל.

9. יוצרי הערכה

נאוה גלעד – יועצת לצמצום הפער הדיגיטלי, איגוד האינטרנט הישראלי (nava@isoc.org.il)
גילה גרטל – מפתחת הדרכה.

10. הפצה

איגוד האינטרנט הישראלי העלה את הערכה לאתר האינטרנט של הפרוייקט ומעמיד את הערכה לרשות הציבור לשימוש חופשי. (ניתן יהיה להדפיס את הערכה מהאתר).